

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: רוגטקה : אבן -

היחס: רוגטקה היא כלי נשק המשמש ליידוי אבנים.
א' הוא כלי נשק בעזרתו יורים ב'ים.

- תשובה (1): רובה: הדק. האם **רובה** הוא כלי נשק בעזרתו יורים **הדקים**? לא. **הדק** הוא חלק מה**רובה**.
תשובה (2): תותח: פגז. האם **תותח** הוא כלי נשק בעזרתו יורים **פגזים**? כן.
תשובה (3): חרב: נדן. האם **חרב** הוא כלי נשק בעזרתו יורים **נדנים**? לא. **נדן** הוא כלי לנשיאת **חרב**.
תשובה (4): מטרה: חץ. האם **מטרה** הוא כלי נשק בעזרתו יורים **חצים**? לא. **מטרה** היא האובייקט אליו מכוונים את **החצים**.
תשובה (2).

2. השאלה: לדעוך : אש -

היחס: לדעוך זה להיחלש, להיפסק בהדרגה. **לדעוך** זה התהליך שעוברת **האש** כשהיא נפסקת.
א' זה התהליך שעוברת ה-ב' כשהיא נפסקת.

- תשובה (1): לקמול: מים. האם **לקמול** זה התהליך שעוברים **המים** כשהם נפסקים? לא. **לקמול** זה תהליך שמתרחש כשהפרח לא מקבל מספיק **מים**. (קמל = נבל, כמש)
תשובה (2): להסתנוור: אור. האם **להסתנוור** זה התהליך שעובר **האור** כשהוא נפסק? לא. **להסתנוור** זה תהליך שמתרחש כשיש יותר מדי **אור**.
תשובה (3): להתבהר: ענן. האם **להתבהר** זה התהליך שעובר **הענן** כשהוא נפסק? לא. **להתבהר** זה תהליך שעוברים השמיים כשה**עננים** מתפזרים.
תשובה (4): להתנדף: ריח. האם **להתנדף** זה התהליך שעובר **הריח** כשהוא נפסק? כן.
תשובה (4).

3. השאלה: משכיל : ידע -

היחס: המילה **משכיל** מתארת אדם בעל **ידע** רב.
המילה **א'** מתארת מישהו שיש לו הרבה **ב'**.

- תשובה (1): נהנתן: הנאה. האם המילה **נהנתן** מתארת מישהו שיש לו הרבה **הנאה**? לא. **נהנתן** הוא מי שנוהג לבלות וליהנות. כלומר, מי שנוהג לעשות כמה שיותר דברים שגורמים לו **הנאה**.
תשובה (2): כבד: משקל. האם המילה **כבד** מתארת מישהו שיש לו הרבה **משקל**? כן.
תשובה (3): עתיק: זמן. האם המילה **עתיק** מתארת מישהו שיש לו הרבה **זמן**? לא. המילה **עתיק** מתארת משהו שקיים כבר **זמן** רב.
תשובה (4): מוצף: מים. האם המילה **מוצף** מתארת מישהו שיש לו הרבה **מים**? לא. המילה **מוצף** מתארת משהו שמילאו בו יותר מדי **מים**.
תשובה (2).

4. השאלה: **הדיר רגליו : פוקד -**

היחס: מי שהדיר רגליו ממקום מסוים נמנע מלהגיע לאותו מקום, ופוקד הוא מי שבא לבקר במקום.
מי ש-א' נמנע מלהיות ב'.

תשובה (1): כרה אוזנו: מקשיב. האם מי שכרה אוזנו נמנע מלהיות מקשיב? לא. מי שכרה אוזנו הוא מי שמקשיב בתשומת לב.

תשובה (2): ניער חוצנו: מעורב. האם מי שניער חוצנו נמנע מלהיות מעורב? כן. מי שניער חוצנו הוא מי שהסתלק מאחריות או ממעורבות.

תשובה (3): פשט ידו: תורם. האם מי שפשט ידו נמנע מלהיות תורם? לא. מי שפשט ידו הוא מי שקיבץ נדבות, כלומר ביקש מהאחר להיות תורם (לתרום לו).

תשובה (4): סעד את ליבו: שבע. האם מי שסעד את ליבו נמנע מלהיות שבע? לא. מי שסעד את ליבו הוא מי שאכל כדי להיות שבע.

תשובה (2).

5. השאלה: **נתן : השאלה -**

היחס: השאלה היא נתינת משהו לאחר לזמן מוגבל. כלומר, השאלה היא הפעולה נתן לזמן מוגבל.
ב' היא עשיית הפעולה א' לזמן מוגבל.

תשובה (1): שתה: לגימה. האם לגימה היא עשיית הפעולה שתה לזמן מוגבל? לא. לגימה היא בליעה של כמות מוגבלת של משקה. מי שעשה את הפעולה לגימה שתה כמות מוגבלת של משקה.

תשובה (2): ישן: תנומה. האם תנומה היא הפעולה ישן לזמן מוגבל? לא. תנומה היא שינה קלה ולא מוגבלת בזמן.

תשובה (3): חדל: הפוגה. האם הפוגה היא הפעולה חדל לזמן מוגבל? כן. הפוגה היא הפסקה זמנית, מוגבלת, וחדל זה הפסיק.

תשובה (4): דחה: עיכוב. האם עיכוב היא הפעולה דחיה לזמן מוגבל? לא. עיכוב הוא גרימה לעיכוב בלוח הזמנים המתוכנן, ודחה זה הזיז משהו מראש למועד מאוחר יותר.

תשובה (3).

6. השאלה: **לסבור : לחשוד -**

היחס: לחשוד זה לסבור (לחשוב) משהו שלילי על דבר כלשהו.
ב' זה א' משהו שלילי על דבר כלשהו.

תשובה (1): להניח: להסיק. האם להניח זה להניח משהו שלילי על דבר כלשהו? לא. להסיק זה להגיע למסקנה על סמך משהו, ולהניח זה לשער.

תשובה (2): לדווח: להתלונן. האם להתלונן זה לדווח משהו שלילי על דבר כלשהו? כן.

תשובה (3): לכעוס: לזעום. האם לזעום זה לכעוס משהו שלילי על דבר כלשהו? לא. לזעום זה לכעוס מאוד.

תשובה (4): לסכן: להזהיר. האם להזהיר זה לסכן משהו שלילי על דבר כלשהו? לא. להזהיר זה להודיע למישהו שיש משהו שעלול לסכן אותו.

תשובה (2).

הבנה והסקה (שאלות 7-18)

7. על פי הפסקה, למרות מסע פרסום נרחב של משרד התיירות הסילדבי ברחבי העולם בתחילת 1998, מספר התיירים בסילדביה לא עלה בהשוואה לשנה הקודמת. יפעת שיערה שהסיבה לכך היא שאין בסילדביה מספיק חדרי מלון, ומבקשים שנמצא בתשובות עובדה שמחלישה את השערתה. נבדוק את התשובות המוצעות:
- תשובה (1):** לפי תשובה זו, בסוף שנת 1998 קוצרו ההליכים הדרושים לקבלת היתר לבניית בתי מלון חדשים בסילדביה. סביר להניח שקיצור ההליכים לקבלת היתר לבניית בתי מלון מעיד על מחסור בבתי מלון במדינה, מה שמחזק את השערתה של יפעת. התשובה נפסלת.
- תשובה (2):** לפי תשובה זו, חופשות בסילדביה נעשו זולות יותר בשנת 1998 מבשנה הקודמת, לכן היינו מצפים שמספר התיירים במדינה יגדל בשנה זו. העובדה שמספר התיירים בכל זאת לא עלה מחזקת את השערתה של יפעת שאין במדינה מספיק חדרי מלון לאירוח. התשובה נפסלת.
- תשובה (3):** לפי תשובה זו, התגובות ברחבי העולם על מסע הפרסום היו חיוביות מאוד, לכן היינו מצפים שמספר התיירים בסילדביה יגדל. העובדה שמספר התיירים בכל זאת לא עלה מחזקת את השערתה של יפעת שאין במדינה מספיק חדרי מלון לאירוח. התשובה נפסלת.
- פסלנו שלוש תשובות ולכן התשובה הנותרת בהכרח נכונה. לצורך שלמות ההסבר נבדוק גם אותה:
- תשובה (4):** לפי תשובה זו, בשנת 1997 לא הייתה התפוסה בבתי המלון בסילדביה מלאה באף אחד מחודשי השנה. מעובדה זו ניתן להסיק שבתי המלון במדינה יכולים לארח כמות גדולה יותר לאנשים מזו שאירחו בשנת 1997, ושאינו מחסור בחדרי מלון כפי ששיערה יפעת. זו התשובה הנכונה.
- תשובה (4).**

8. נשאלנו מה מייחד את גישת הרפואה ההוליסטית מן הרפואה המערבית. נקרא את הפסקה וננסה לענות על השאלה במילים שלנו בטרם ניגש לתשובות.
- בפסקה נכתב: "...**שלא** כברפואה המערבית, השמה דגש על טיפולו של הרופא במחלה, מטרת הטיפול ההוליסטי היא להעניק לאדם גישה למערכת הריפוי שלו עצמו". כלומר, מה שמייחד את תומכי גישת הרפואה ההוליסטית מאנשי הרפואה המערבית היא שהם מנסים לאפשר לאדם לרפא את עצמו במקום לרפא את החולה בעצמו.
- כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונגלה כי **תשובה (2)** מתאימה בדיוק.
- תשובה (2).**

9. לפנינו שאלת משל נמשל. בפסקה מתואר מקרה לפיו מגזין מסוים נתקל בקשיים כלכליים. על מנת לצמצם את הוצאותיו עולה הצעה לפטר את הכותבים הבכירים בו, כיוון ששכרם גבוה, ובכך לצמצם את הוצאות החברה. מתתיהו **מבקר** את ההצעה באמצעות משל, ועלינו להבין את כוונתו. נבין אותה בטרם ניגש לתשובות.
- מתתיהו טוען שההצעה מקבילה להצעה לטייס שהדלק במטוסו הולך ואוזל לכבות את מנועי המטוס כדי לחסוך בדלק. ננתח את דבריו: **כיבוי המנוע** בוודאי **יחסוך לטייס דלק**, אך יביא לכך **שהמטוס יתרוסק**, בדיוק כפי שפיטורי הכותבים הבכירים וודאי **יצמצמו את הוצאות החברה**, אך יביאו לכך **שהמגזין יקרוס**. מכאן שלדעת מתתיהו הכותבים הבכירים חיוניים ביותר למגזין, והם הסיבה שאנשים ממשיכים לרכוש אותו.
- כעת, משהבנו את דבריו של מתתיהו, ניגש לתשובות המוצעות:
- תשובה (1):** קוראים ימשיכו לרכוש את "רגע זמן" רק אם הכותבים הבכירים ימשיכו לכתוב בו. מתאים בדיוק לדבריו של מתתיהו, ולכן זו התשובה הנכונה.
- אין צורך לבדוק תשובות נוספות.
- תשובה (1).**

- 10.** עלינו לקבוע מה נכון לגבי **יצור שכעת לבן**, על פי הכללים הנתונים. ננסה להוציא כמה שיותר מידע על יצור שכעת לבן, ואז ניגש לבדוק את התשובות המוצעות.
- לפי הכללים הנתונים, יצור לבן בהכרח נמצא בכוכב C. מכיוון שגם פאון וגם נימפה עוברים במסלולם דרך כוכב זה, לא ניתן לקבוע באיזה יצור מדובר. לפיכך, עלינו לבדוק בעבור כל טענה שבתשובות מה יהיה צבעו של הפאון ומה צבעו של נימפה:
- תשובה (1):** לפי מסלולו של יצור מסוג פאון, הוא יהיה בכוכב D בעוד שלושה חודשים, ולכן צבעו יהיה אדום. לפי מסלולו של יצור מסוג נימפה, הוא יהיה בכוכב F בעוד שלושה חודשים, ולכן צבעו יהיה **כחול**. כלומר, יצור שכעת לבן יכול להיות בעוד שלושה חודשים אדום או כחול. לפיכך, לא ניתן לקבוע בוודאות שהיצור יהיה אדום בעוד שלושה חודשים, ולכן התשובה נפסלת.
- תשובה (2):** גילינו שיצור שכעת לבן יכול להיות בעוד שלושה חודשים אדום או כחול. לפיכך, לא ניתן לקבוע בוודאות שהיצור יהיה כחול בעוד שלושה חודשים, ולכן התשובה נפסלת.
- תשובה (3):** לפי מסלולו של יצור מסוג פאון, הוא יהיה בכוכב A לפני שישה חודשים, ולכן צבעו היה צהוב. לפי מסלולו של יצור מסוג נימפה, גם הוא היה בכוכב A לפני שישה חודשים, ולכן גם צבעו היה צהוב. כלומר, בין אם יצור שכעת לבן הוא מסוג פאון או נימפה, צבעו לפני שישה חודשים היה צהוב. לפיכך, ניתן לקבוע בוודאות שהיצור היה צהוב לפני שישה חודשים, ולכן זו התשובה הנכונה.
- אין צורך לבדוק את התשובה הנתרת.
- תשובה (3).**

- 11.** נתון שבחודש כלשהו היו בגלקסיה שני יצורים אדומים ואחד כחול. כמו כן, נתון שכעבור שלושה חודשים היו כל שלושת היצורים צהובים, ושואלים אותנו כמה מהם יהיו צהובים גם כעבור שלושה חודשים נוספים. תחילה נסיק באיזה יצורים מדובר. מהנתונים עולה כי יצור אחד כחול הפך לאחר שלושה חודשים לצהוב. כלומר, עבר לאחר שלושה חודשים מכוכב F לכוכב A או E. לפי המסלולים הנתונים רק יצור מסוג נימפה יכול להימצא בכוכב F, ולפי מסלולו כעבור שלושה חודשים נמצא בנקודה A.
- כמו כן, מהנתונים עולה כי שני יצורים אדומים הפכו לאחר שלושה חודשים לצהובים. כלומר, עברו מכוכב D לכוכב A או E, או שעברו מכוכב B לכוכב A או E. לפי המסלולים הנתונים רק אחד מהמסלולים האלה אפשרי, והוא שייך לייצור מסוג פאון שעבר מכוכב D לכוכב A.
- נותר לנו לבדוק היכן יימצא כל יצור לאחר שלושה חודשים נוספים. הנימפה יעבור מכוכב A לכוכב E, וצבעו יהיה צהוב. שני הפאונים יעברו מכוכב A לכוכב B וצבעם יהיה אדום.
- לפיכך, לאחר שלושה חודשים נוספים **יצור אחד יישאר צהוב**, ושניים נוספים יהיו אדומים.
- תשובה (1).**

- 12.** נתון שבחודש כלשהו היו בגלקסיה שישה יצורים: שניים על כוכב A, שניים על כוכב D, ושניים על כוכב F, ומבקשים שנקבע כמה מהם יהיו צהובים לאחר שלושה חודשים.
- רק פאונים יכולים להיות בכוכב D, ולפי מסלולם לאחר שלושה חודשים הם עוברים לכוכב A. לכן בהכרח יהיו צהובים.
- רק נימפות יכולות להיות בכוכב F, ולפי מסלולן לאחר שלושה חודשים הם עוברות לכוכב A. לכן בהכרח יהיו צהובות.
- גם פאונים וגם נימפות יכולים להיות בכוכב A – הפאונים עוברים לאחר שלושה חודשים לכוכב B ולכן יהיו אדומים, והנימפות עוברות לכוכב E ולכן יהיו צהובות.
- ניסכם:** אנו יודעים שבין 4 ל-6 יצורים יהיו צהובים, ולכן נסמן את תשובה (4).
- תשובה (4).**

13. נבדוק את התשובות המוצעות עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (1): האם נכון לומר שדבר-מה **קיים גם** כאשר איש אינו מבחין בו? הפילוסוף היווני טלמונוס סבור **שלא**. המלומד המוסלמי עשתאווי **אינו מסכים איתו**, כפי שאפשר ללמוד מאמירתו המפורסמת: **“עץ הצומח בלב יער אינו מוצק פחות מזה הנשקף מחלונך”**.

בחלק הראשון של הפסקה נכתב שטלמונוס חושב שאם איש לא מבחין בדבר מסוים אז הוא אינו קיים. כלומר, דבר מסוים מתקיים רק אם מבחינים בו. בחלק השני נכתב שעשתאווי **מתנגד** לדברי טלמונוס וטוען כי דבר מסוים מתקיים גם אם לא מבחינים בו (עץ שאינו נשקף מהחלון קיים בדיוק כמו עץ שנשקף ממנו). מתקבלת פסקה הגיונית, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

14. נבדוק את התשובות המוצעות עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (3): חוקר טען שנדודי שינה אינם נובעים **ממחסור** בוויטמין אלפא. כדי להוכיח את צדקתו הוא ערך ניסוי, ובו נתן לאנשים הסובלים מבעיה זו תרופה **המעלה** את ריכוזו של ויטמין אלפא בגוף, **אלא שלהפתעתו**, הנבדקים **הפסיקו להתלונן על בעיות בשינה**.

בחלק הראשון של הפסקה נכתב שנערך ניסוי שמטרתו להוכיח שמחסור בוויטמין אלפא אינו גורם לנדודי שינה (או לחלופין, שעודף וויטמין אלפא עלול לגרום לנדודי שינה). בחלק השני של הפסקה נכתב שבניסוי ניתנה לנבדקים תרופה המעלה את ריכוז הוויטמין בגוף (בציפייה שהדבר יגרום להם לנדודי שינה) אך **באופן מפתיע** הם דווקא הפסיקו להתלונן על נדודי שינה. מתקבלת פסקה הגיונית, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (3).

15. נבדוק את התשובות המוצעות עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (1): **גם לולא נודע לי שהנאשם כפר** בהאשמות המיוחסות לו, **לא הייתי מפקפק בחפותו**, שכן גרסתה של העדה המרכזית מטעם התביעה **עומדת על כרעי תרנגולת, ואילו** הראיות שהציגה ההגנה לאישוש טענותיה **מוצקות**. (עומדת על כרעי תרנגולת = לא יציבה, כפר באשמה = טען שאינו אשם)

בחלק הראשון של הפסקה נכתב: גם אם לא הייתי יודע שהנאשם כפר באשמה, הייתי מאמין שהוא חף מפשע. החלק השני של הפסקה מספק את הסיבה לכך שאני בטוח שהוא חף מפשע (“שכן”): הגרסה של התביעה אינה מהימנה, והראיות של ההגנה מוצקות. מתקבלת פסקה הגיונית, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

16. עלינו למצוא איזו מהטענות שבתשובות מעבירה את המסר המרכזי של הפסקה. נקרא אותה ונסה להבין מה הרעיון המרכזי המובע בה. רק לאחר מכן ניגש לתשובות.

נסכם את הפסקה: כאשר נושא מסוים עולה על סדר היום, הפוליטיקאי האמריקני קודם כל מברר מהו האינטרס שלו בעניין, ואחר כך מוצא איזשהו תירוץ מדוע כביכול העמדה שמציג (בהתאם לאינטרס שלו) תואמת את האידיאולוגיה שלו. (אצטלה = תירוץ). כלומר, לפוליטיקאים אמריקנים אין באמת אידיאולוגיה אמיתית, וכל אידיאולוגיה שהם מציגים לציבור נובעת מאינטרס אישי שלהם. כעת נעבור על התשובות המוצעות ונראה **שתשובה (2)** מתאימה בדיוק: **עמדות שהפוליטיקאים האמריקנים מצהירים עליהן אינן אלא מכשיר לקידום מטרותיהם האמיתיות**.

תשובה (2).

17. לפנינו ציטוט מתוך מאמר ושואלים אותנו איזו מהטענות שבתשובות מבטאת את התפיסה שכותב הפסקה דוגל בה. נקרא את הציטוט ונבין מהי תפיסתו של הכותב לפני שניגש לתשובות.

בתחילת הפסקה טוען כותב המאמר שמי שמאמין שהצופה ביצירת אומנות יכול להבין אותה דרך התנסות ישירה, גם אם אין לו ידע קודם באומנות, **מניח** שהצופה הוא תמיד פסיבי. כלומר, שהיצירה נקלטת בו מבלי שיעשה דבר כדי לנסות לקלוט אותה. בהמשך טוען הכותב שברור מאליו שמדובר ב**הנחה שגויה**.

לפיכך, הכותב מאמין שהצופה ביצירת אומנות חייב לקחת חלק פעיל בקליטתה, ולשם כך הוא חייב ידע מוקדם.

כעת נבדוק את התשובות הנכונות ונחפש תשובה ברוח דברים זו. **תשובה (1)** מתאימה בדיוק: **צפייה ממצה ביצירת אומנות מחייבת השתתפות פעילה של הצופה, המסתמכת על הידע שלו באומנות.**

תשובה (1).

18. מבקשים שנמצא בתשובות משפט ובו פועל **תלת-מקומי**. נבין מהפסקה מהו פועל תלת-מקומי, ולאחר מכן ניגש לבדוק את התשובות המוצעות.

בתחילת הפסקה מסבירים לנו שניתן לסווג פעלים בשפה לפי מספר המשתתפים המינימלי שחייבים לציין כאשר משתמשים בפועל, ולאחר מכן נותנים לנו דוגמה לפועל **חד-מקומי** שמחייב ציון של **משתתף בודד**, ולפועל **דו-מקומי** שמחייב ציון של **שני משתתפים**. בסוף הפסקה ניתנת דוגמה נוספת, מעט יותר מורכבת, למשפט שבו יש פועל חד-מקומי ופועל דו-מקומי. ננתח את הדוגמה בהתאם למה שקראנו בפסקה, כדי לוודא הבנה, ואז ניגש לבדוק את התשובות.

במשפט "הילד והילדה **צחקו ופתחו** את החלון" יש שני פעלים. לגבי הפועל **צחקו**, עלינו לציין רק את מבצעי הפעולה (מי צחקו? הילד והילדה), ולכן הוא **חד-מקומי**. לגבי הפועל **פתחו**, עלינו לציין גם את מבצעי הפעולה (מי פתחו? הילד והילדה), וגם על מה היא בוצעה (מה הם פתחו? את החלון). לכן, הוא **דו-מקומי**.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונמצא פועל **תלת-מקומי**. כלומר, פועל שיש לפחות **שלושה משתתפים** שחייבים לציין כשמשתמשים בו:

תשובה (1): קפץ ונפל. במשפט זה מופיעים שלושה פעלים, נבדוק אותם: לגבי כל אחד מהפעלים עלינו לציין רק את מבצע הפעולה (מי רץ? בנימין, מי קפץ? בנימין, מי נפל? בנימין) ולכן שלושתם **חד-מקומיים**. התשובה נפסלת.

תשובה (2): אביתר ודניאל ניקו את הבית. במשפט זה מופיע פועל אחד, נבדוק אותו: לגבי הפועל עלינו לציין שני משתתפים – מי שעשה את הפעולה (מי ניקה? אביתר ודניאל) ועל מה היא בוצעה (מה הם ניקו? את הבית). לפיכך, מדובר בפועל **דו-מקומי**. התשובה נפסלת.

תשובה (3): מיכל נתנה פרח לרחל. במשפט זה מופיע פועל אחד, נבדוק אותו: לגבי פועל זה עלינו לציין מי עשה את הפעולה (מיכל), על מי בוצעה הפעולה (מה היא נתנה? פרח), ולמי היא נתנה את הפרח (לרחל). לפיכך מדובר בפועל **תלת-מקומי**, וזו התשובה הנכונה.

לצורך שלמות ההסבר נבדוק גם את התשובה הנותרת:

תשובה (4): משה ראה את דני ושמע את צביקה. במשפט זה מופיעים שני פעלים, נבדוק אותם: לגבי הפועל 'ראה' עלינו לציין את מבצע הפעולה (מי ראה? משה) ועל מי בוצעה הפעולה (את מי הוא ראה? את דני), ולגבי הפועל 'שמע' עלינו לציין את מבצע הפעולה (מי שמע? משה) ועל מי בוצעה הפעולה (את מי הוא שמע? את צביקה). לפיכך, שני הפעלים הם **דו-מקומיים**, והתשובה נפסלת.

תשובה (3).

הבנת הנקרא (שאלות 19-23)

19. נשאלנו מי אינו נמנה עם "התופעות הללו" (שורה 3). נקרא את הקטע הרלוונטי וניגש לבדוק את התשובות המוצעות.

"הביולוג רואה במדבר אזור שנופו מתאפיין בצמחייה דלילה. מתכנן הערים רואה בו אזור דל-אוכלוסין. הגאולוג מצביע על תהליכי סחיפה ובליייה של הקרקע. ואולם, המאפיין הבולט ביותר במדבר הוא האקלים, שכן הגורמים העומדים מאחורי כל התופעות הללו הם כמותם הזעומה של המשקעים ותדירותם הנמוכה". לפי הקטע התופעות הללו הן התופעות המתרחשות בעקבות האקלים המדברי. התופעות המוזכרות בקטע בהקשר זה הן: צמחייה דלילה, אוכלוסייה דלילה, סחיפה ובליייה של הקרקע. תשובות (1) עד (3) נפסלות, ולכן תשובה (4) היא התשובה הנכונה.

הערה: מיעוט גשמים אמנם מוזכר בקטע, אך לא בתור אחת התופעות המתרחשות בעקבות האקלים המדברי, אלא בתור מאפיין של האקלים המדברי.

תשובה (4).

20. נשאלנו איזו מהטענות מנוגדת לנאמר בפסקה השנייה. נקרא את הפסקה השנייה וניגש לבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): בפסקה נכתב שרוב (= החלק הארי) הגשמים במדבר הם "גשמי קונוקציה" – גשמים שאינם משתרעים על שטח נרחב, אלא מצטמצמים לכדי "טלאים". לפיכך, הטענה אינה מנוגדת לנאמר בפסקה, והתשובה נפסלת.

תשובה (2): בפסקה נכתב שרוב הגשמים במדבר הם "גשמי קונוקציה". לפיכך, הטענה אינה מנוגדת לנאמר בפסקה, והתשובה נפסלת.

תשובה (3): בפסקה נכתב שגשמי קונוקציה, גשמים המתאפיינים בעוצמה רבה ואי-סדירות, מקשים על צמחים ובעלי חיים להתקיים. לפיכך, ניתן להסיק כי גשמים היורדים באופן סדיר מקלים על בעלי חיים וצמחים לשרוד. לפיכך, הטענה אינה מנוגדת לנאמר בפסקה, והתשובה נפסלת.

פסלנו שלוש תשובות, ולכן התשובה הנותרת בהכרח נכונה. לצורך שלמות ההסבר נבדוק גם אותה:

תשובה (4): בפסקה נכתב ש"גשמי קונוקציה" הם גשמים המצטמצמים לכדי "טלאים". גשמים אלו מתאפיינים בעוצמה רבה ובאי-סדירות, ולכן הטענה כי גשמים המצטמצמים לידי טלאים, עוצמתה נמוכה, אינה נכונה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

21. נשאלנו במה צמחים רב-שנתיים נבדלים מצמחים חד-שנתיים. נקרא את הפסקה השלישית וננסה לענות על השאלה במילים שלנו. לאחר מכן, נבדוק את התשובות המוצעות.

מהפסקה השלישית עולה כי צמחים רב-שנתיים זקוקים להימצאות מתמדת של מים, ולכן יצטופפו בתוך הוואדיות אליהם מתנקזים המים כמעט באופן רציף ("האקראיות בהרטבת הקרקע בתוך הוואדיות קטנה בהרבה..."), ואילו צמחים חד-שנתיים נוצרים מחוץ לוואדיות כיוון שהם יכולים להסתפק גם במעט מים ("כתמי הלחות המעטים"). לפיכך, ההבדל בין צמחים רב-שנתיים לבין צמחים חד-שנתיים הוא שבשונה מצמחים רב-שנתיים, הצמחים החד-שנתיים יכולים להתפתח גם אם הקרקע לא מקבלת כמויות גדולות של מים באופן רציף.

כעת ניגש לתשובות המוצעות ונראה כי תשובה (3) מתאימה בדיוק: **החד-שנתיים יכולים להתפתח גם בקרקע הנרטבת בתדירות נמוכה.**

תשובה (3).

.22

נתבקשנו למצוא איזו מהאפשרויות שבתשובות תשלים את המשפט בצורה טובה לפי הפסקה האחרונה. נקרא את הפסקה, ולאחר מכן נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): על פי הפסקה האחרונה, בבורסה של הטבע, כמו גם בבורסת המניות, הפסד פירושו הכחדה. בפסקה נכתב על ההבדל בין בורסת המניות לבורסה של הטבע: "...אלא שהפסד בבורסה של הטבע פירושו הכחדה". כלומר, הפסד בבורסה שונה מהפסד בבורסה של הטבע בכך שאינו גורם להכחדה. מתקבל משפט שגוי, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): על פי הפסקה האחרונה, בבורסה של הטבע, שלא כמו בבורסת המניות, אין כל חשיבות לשאלה מתי להשקיע.

על פי הפסקה, הזרעים חייבים גשם גם לאחר הנביטה כדי לשרוד. לכן, הם מקבלים את ההחלטה לנבט כשהם מעריכים שהסיכוי שירד מספיק גשם גבוה. לפיכך, גם בטבע יש חשיבות גדולה לשאלה מתי להשקיע ('מתי לנבט'). מתקבל משפט שגוי, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (3): על פי הפסקה האחרונה, בבורסה של הטבע, כמו גם בבורסת המניות, המהמרים מחשבים מראש את סיכויי ההצלחה.

בפסקה נכתב: "...הזרעים 'מחשבים' את סיכויי ההצלחה שלהם לשרוד ולהתרבות..." ובהמשך נכתב ש: "מאפייני תהליכים אלו מזכירים את הפעילות בבורסת המניות בנוגע להחלטה מתי וכמה להשקיע, כאשר מחשבים את סיכויי הרווח לעומת סיכויי ההפסד...". מתקבל משפט נכון על פי הפסקה, ולכן זו התשובה הנכונה.

לצורך שלמות ההסבר נבדוק גם את התשובה הנותרת:

תשובה (4): על פי הפסקה האחרונה, בבורסה של הטבע, לא כמו בבורסת המניות, המהמר שולט על סיכויי ההצלחה.

בפסקה לא נכתב שהזרעים או המשקיעים שולטים בסיכויי ההצלחה שלהם, אלא שהזרעים מקבלים את ההחלטה לנבט כשהם מעריכים שהסיכוי שירד מספיק גשם גבוה. גם משפט זה אינו תואם את הנאמר בפסקה, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (3).

.23

נשאלנו מדוע סף הנביטה עולה ככל שהאזור צחיח יותר. ננסה לענות על השאלה במילים שלנו, ואז ניגש לתשובות.

סף נביטה = הכמות המצטברת של גשם הנדרשת כדי לחולל נביטה (שורה 20)

על פי הפסקה, זרעים תלויים בהמשך אספקת מים גם לאחר הנביטה, ולכן יעדיפו לנבט באזורים בהם יש סיכוי גבוה יותר למים בכמות מספקת. ככל שאזור צחיח יותר הסיכוי למים נמוך יותר, ולכן כדי שהזרעים יבחרו בכל זאת לנבט באזור צחיח הם יזדקקו לסף נביטה גבוה יותר. כלומר, לכמות מצטברת גבוהה יותר של גשם.

לפיכך, סף הנביטה עולה ככל שאזור צחיח יותר מכיוון שבאזורים צחיחים יש סיכוי נמוך יותר לגשמים תכופים.

תשובה (3).